

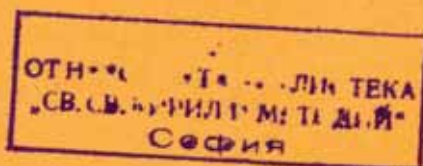
Илюстрация ИЛИНДЕНЪ

ИЗДАНИЕ НА ИЛИНДЕНСКАТА
ОРГАНИЗАЦИЯ

Съдържание:

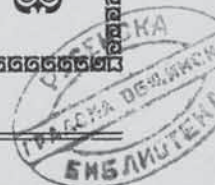
1. Илинденското бойно знаме на село Загоричени (костурско)
2. „Вързанъ попъ — мирно село“ (Споменъ отъ 1905 година.
3. Четнишка клетва (Споменъ)
4. Едно сражение
5. Двамата (Споменъ отъ Илинденското въстание въ Костурско)
6. Последнитъ минути на единъ македонски революционеръ
7. Димитъръ Стояновъ — Житошанецъ
8. Икономъ Никола Ангеловъ
9. Манушъ Георгиевъ
10. Василь Поповъ (Споменъ)
11. Кузо Т. Стефовъ
12. Седмиятъ редовенъ годишенъ конгресъ на Македонскитъ благотворителни братства въ България

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЛИНДЕНЪ

Редакторъ: ПЕТЪРЪ МЪРМЕВЪ

Редакция и Администрация: София, улица Алабинска, 30. — Телефонъ 19-32.

Илинденското бойно знаме на село Загоричени (костурско)

Когато на 2 август 1903 година Костурският край прогласи илинденското въстание, неговите чети много на брой и внушителни по съставъ се явиха на бойното поле съ своите бойни знамена.

Подъ диплитъ на тия знамена четите изнесоха кървавата, продължителна и уморителна борба, която обезсмърти тях, техния край, тяхната обща Родина и Илинденската епопея.

Тая борба направи безсмъртни и знамената имъ.

Всрѣдъ тия знамена се развѣваше и бойното знаме на село Загоричени. И то, наредъ съ тях, участвува въ всички походи на четите, видѣ подвижитѣ имъ и сподѣли участието имъ.

Сега то, вече извехтяло, но не остарѣло, съ разкъсано отъ вражеските куршуми и гранати одеяние, почива, сдиплено, въ Илинденския домъ въ София, красейки саркофага съ мощитѣ на Гоце Дѣлчевъ.

И чака деня, за да се развѣе отново въ родното си село и въ родния си край.

Солунската крепост Еди-Куле, някогашен и сегашен затвор на македонските революционери.

„Вързанъ попъ — мирно село“

(Споменъ отъ 1905 година)

Бивуакъ край с. Орѣше — Азотъ. Горещъ августовъ день. Слънцето, издигнало се високо на ведро небе, блести и прижурия. Изморенитъ четници, криейки глави изъ папрата, се мжчатъ да заспятъ. Никакъвъ вѣтрецъ не полѣхва. Навредъ е тихо и монотонно; сякашъ цѣлата природа бѣ заспала... Сегизъ-тогизъ се зачува пѣсенъта на шурцитъ и звънливиятъ напѣвъ на летящи птици ята. Бѣха се изминали два дни отъ кървавото сражение при с. Крапа. Половината отъ сборнитъ чети заематъ доминирующи пунктове надъ селото, а така сѣщо на опаснитъ мѣста сѣ поставени засади. Изъ Бабунията и Прилепското поле бѣха плѣзнали турски потери, въ помощъ на които всецѣло се бѣ отдала и сръбската пропаганда. Очакваше се нападение. Това обстоятелство налагаше на организационнитъ чети да се прѣснатъ на малки групи и бързо заличатъ следитъ си. Ресенската чета се приготвяваше да замине за своя районъ. Велешкитъ войводи Панчо Константиновъ и Иванъ Наумовъ-Алябака всячески се стараеха да осуетятъ трѣгването ѝ, за да остане поне десетина дни въ тѣхна помощъ изъ Бабуна планина.

На една страна сѣ подредени раненитъ. Няколкомина отъ тѣхъ, при превръзката имъ отъ фелдшера Коста Крачоловъ, тихо охкатъ. Арсо Локвички, макаръ и тежко раненъ въ бедрото на дѣсния кракъ, тананика: „Горо ле, горо зелена, не видѣ ли Змейка войвода...“, пригласянь отъ Петъръ Станевъ и Миланъ.

Грамадно ято патици сѣ бѣсенъ шурмъ минава надъ главитъ на заспалитъ четници и ги разбужда... Всички ставатъ на крака.

— Бай Йоване, скоро ще мине друго ято, хайде да ударимъ единъ залпъ, па довечера патици да ядемъ, а? — ухилено пита Кольо Попадийчето.

— Знамъ, че си авджия, ама циганката е умрѣла, що те хвалѣше — сѣ присмѣхъ му отвърща Велко Попадийчето.

— Ако ми падне тая циганка..., зжбитъ ще ѝ строша — викна сѣ гласъ Кольо Попадийчето и се скри въ лещака.

Веселъ смѣхъ заля дивната Бабуна — смѣхъ до насита. Единъ презъ други се напредварваха да разправятъ за Кольовия авджилѣкъ.

Тодоръ Александровъ и неговиятъ другаръ и сподвижникъ
въ революционната му дейность, Георги Мончевъ.

Ръка Струма при отвора на Рупелското дефиле към Демир-Хисарското поле.

Току въ най-разгорещения смѣхъ пристига единъ отъ охраната, съобщавайки за движението на аскера къмъ посока на Бистришкия балканъ.

Това прикова вниманието на мнозина, нѣкои отъ четниците станаха и почватъ да наблюдаватъ съ бинокълъ по посока на с. Бистрица.

— Та, повтарямъ, привечеръ ще тръгна, за да мога най-късно да бъда следъ една седмица въ Смилево, иначе ще изложа хората, които ще ме очакватъ — натъртено съобщава Дяконъ Евстатий.

— По всичко изглежда, ще направишъ нѣкой гафъ, ще тръгнешъ изъ полето, аскерътъ ще те подгони и бѣжъ при насъ... има смѣхъ да падне — буйно отвръща Алябака.

— Като пилци ще ва изловятъ църнилищани изъ полето! Тия арнаути отъ три дни сж въ засада, мисли му — смѣешкомъ подхвърля Константиновъ.

— Бре, я постоите още нѣкой день, пакъ ще ва преведемъ съ Арсо презъ Порѣчието на гости въ Сланско, а отъ тамъ лесно ще прехвърлите Бушова чешма — обяснява Алябака. Той става на крака и оживено разправя, какъ презъ една тъмна нощъ ще прегазятъ Порѣчието, безъ да смѣе да му излъзе Григоръ на среща.

— Шегувайте се, колко щете... Азъ тръгамъ и ще си отворя каналъ презъ полето. Ако това не сторя, вѣренъ рабъ ще ви бжда — тържествено заявява Дяконътъ.

— Не би било зле да почакате нѣколко дни, докато се дигна на крака, па, както каза бай Иованъ, ще ви изведемъ презъ Порѣчието на Бушова чешма — процеди презъ зъби Порѣчкиятъ войвода Арсо — галейки ранения си кракъ.

— Речено и сѣчено!... Момчета!... ставайте и се стягайте за походъ — отсѣчено изкомандува войводата.

Въ мигъ Ресенската чета се подреди на бойна нога, разчете се и почна сбогуването.

Бабунци останаха смаяни отъ тоя неочакванъ и бързъ походъ.

— Ти шегувашъ ли се? — соннато пита Алябака.

— Никаква шегя, тръгвамъ..., момчетата сж готови!

— Остави го де... нека се разходи до Стровие... и... хопъ-тропъ... ще ни дойде утре на гости... като попъ... ще чака да оздравѣе Арсо, ще се поразходимъ „Солунското“ и „Ябълчища“, ще обиколимъ „Якупица“, ще убиемъ нѣкоя дива свиня... пкъ ще я завъртимъ на рѣженъ и ще му ударимъ нѣкой гуляй... ама въ Клепата... на Велковото търло... ще ни попѣятъ Петъръ и Миланъ... ще се ударимъ още веднажъ съ бацко ти Григора, па тогава... ще ги изпратимъ на Бушова чешма, на гости на Петъръ Юруковъ, нали Дяконче — съ кръшенъ смѣхъ и съ патосъ разправя Константиновъ.

— Шегувайте се, колко щете! Ако има късметъ да оздравѣе малчуганътъ, изпратете ми го...

Четата на Прилепско-Велешкия войвода Тано Николов.

Ама не ми се вѣрва... Дано има късметъ... Ще ви пиша отъ Прѣспанското езеро... съ армаганъ риба, а сега пожелайте ни добъръ пѣтъ и прощавайте братя — отговаря Дяконътъ, подавайки ржката си.

— Ама може ли така?... Защо се сърдишъ?... Много бързо намрази Бабуна... Какъ ще преминете полето? То е препълнено съ потери. Излишни жертви ще дадете... почакайте нѣкой день!... Ще му намѣримъ колая — настаява Алябака.

— Майтапѣтъ си е майтапѣ, но ние трѣгваме — отговаря войводата.

— Сбогомъ! — екна стройниятъ гласъ на Ресенската чета, която потегли на пѣтъ, изпроводена най-сърдечно отъ бабунци.

— Наумче, извикай Пано Арнаудовъ и съ нѣколко момчета придружете ресенчани до къмъ „Преславъ“ — предава своитѣ нареждания Алябака на Наумъ Йосифовъ.

Следъ дълго пѣтуване изъ Орѣшкия балканъ, четата пристига на билото въ момента, когато нощта, слагайки своята хладна цѣлувка на горящия августовъ день, неусѣтно разпери вълшебни криле и обхвана балканскитѣ усои, настилайки диплитѣ на планината съ блѣдо-матовата си плащеница...

Четата, движейки се бавно, приближава село Стровие и застава на прикрито мѣсто. Следъ тихъ шепотъ, веднага излизатъ напредъ Коста Крачо-

ловъ, Жечо Павловъ и Велчо Загоровъ и, по нареждане на войводата, отиватъ на рекогносцировка въ селото. Последниятъ, следъ половинъ часъ, се завръщатъ, придружени отъ единъ селянинъ, преданъ членъ на Организацията. Последниятъ, следъ малка беседа съ войводата, отвежда четата въ селото право въ къщата на свещеника.

Свещеникътъ, следъ тихо потропване, става и отваря вратата. Виждайки дванадесетина въоръжени непознати лица, за моментъ сбърква и ума и дума. Войводата му съобщава, че иска да поговори малко съ него. За моментъ той се успокоява. Набързо се събраха нуждитѣ сведения и четата, придружена отъ свещеника, неговия племенникъ и четири селяни, се повръща въ гората, безъ никой да усѣти влизането ѝ въ селото.

Войводата, следъ малка почивка, се обръща къмъ дѣдо попа и му заявява: „Азъ зная, отче, че си станалъ близъкъ приятелъ на ренегата Григоръ Соколовъ, но, ако само забележа, че се появи сръбска чета или аскеръ, ще ти отрежа главата... за назидание на цѣло село... разбра ме, нали?“

— Ама, господинъ войводо, що да правя? Ако не пусна Григоръ въ село и не му правя евала, ей Богу! той ще ме убие... Презъ тая година въ нашия край той погуби петнадесетина селяни, за дето не му даватъ конакъ въ село и не влизатъ въ сръбската партия. Но що лошо съмъ сторилъ азъ? Жи ми вѣра, жи ми Бога — той ми е свидетелъ — неспокойно говори и се кръсти свещеникътъ.

— Ще видимъ, колко ти чинатъ клетвитъ — отговаря войводата, давайки заповѣдь на четниците да го вържатъ добре и пазятъ да не избѣга.

— Войводо! Какво е сторилъ чичо ми попъ, незная. Но какво ще сторя азъ — това добре зная. Азъ съмъ още дете, но ако не отнеса това

писмо въ Вранче и не ти доведа хората, не Цвѣтанъ, а Сульо да ме зоватъ...

— Имамъ вѣра въ тебе, Цвѣтане, хайде иди съ Бога! Ще те чакамъ съ нетърпение, каза войводата, като изпраща младежа на пѣтъ.

Нощта, полка-лека, превалиява. Пѣтлитъ пропѣха изъ село. Хората се раздвижиха, безъ да подозиратъ за станалото презъ нощта влизане въ селото.

Свещеникътъ, виждайки, че селянитъ не сж вързани, се обръща къмъ войводата и съ умолителенъ тонъ го запитва: „Бива ли бе, господинъ войводо, кае се е чуло и видяло... попъ попа да вързва... нали и двамата сме, божемъ, духовници... какво ще помислятъ селянитъ, а?“

— Хайде... хайде... какво си се завайкалъ?... Каква вѣра мога да имамъ на тебе, щомъ снощи сръбската чета въ твоята кука е нощувала! Не се прави на ударенъ, нали знаешъ поговорката, що е останала отъ дѣди и пра-дѣди: „*вържи попа, да ти е мирно селото*“ — ме разбра сега, нали, му отговаря войводата.

— Не ми вързвай кусуръ, войводо, жи ми Ристосъ... въ моята кука не ще стѣпи ногата на Григора... това сръбско куче... но отвържете ми рѣцетъ да се помоля Богу за здравето на всинца ни! — моли свещеникътъ.

— Е... е... щомъ е така, азъ ще сторя това, нали и азъ съмъ стопъ — съ рония отговаря войводата.

Смѣхътъ на четниците и селянитъ накара дѣдо попъ да свре глава край единъ пѣнь и да млъкне...

На другия денъ, привечеръ, Цвѣтанъ пристига съ двама куриери. Последнитъ съ жаръ поднесоха своята груба дѣсница на войводата и му съобщиха, че ще отведатъ четата здрава и читава въ Вранче.

— Оръ, попе, тръгвамъ на пѣтъ съ племенника ти... прощавамъ ти, иди си съ Бога въ село... и ако ни се случи нѣщо по пѣтя, знай, че съ мене пѣтува внукътъ ти... Помни добре!...

Весела усмивка заигра по лицето на свещеника, който, презъ сълзи, отговори: „Богъ да ми пази внучето... то ми спаси живота“.

— Помни, отче, че втори пѣтъ ако те вър-

Група четници.

Отъ лѣво къмъ дѣсно: Александъръ Старото отъ София; Коце Марковъ отъ гр. Банско; Петъръ Китановъ отъ с. Бачево (Разложко) и Александъръ Андреевъ—Чапата отъ София.

Набързо войводата написва писмо до ръководителя на с. Вранче, Прилепско, искайки му двама вѣрни организационни работници, които да му послужатъ за куриери, извиква племенника на свещеника и му дава следнитъ напѣтствия: „Младо момче си, вѣрвамъ, че не знаешъ да лъжешъ. Това писмо ще го отнесешъ въ с. Вранче и ще го дадешъ на ръководителя... но държъ у глава, че, ако не изпълнишъ честно възложената ти работа и кажешъ нѣкому стореното, главата на чичо ти попъ ще ти бѣде поднесена въ конска торба!... Ще чакамъ тукъ завръщането ти най-късно утре вечеръ съ хората. Разбра ме, нали?“

Четнишка клетва

(Споменъ)

7-и августъ 1903 година. День знаменитъ, день паметенъ за мене поради важноста на събитията и величието на преживенитъ моменти. Такива важни минути, като даване четнишка клетва и тръгване на бой, рѣдко преживѣва човѣкъ.

Нашиятъ доброволчески отрядъ, стѣкменъ да вземе участие въ Илинденското въстание, е кацналъ за дневна почивка всрѣдъ гѣста борова гора, далече отъ хорски погледи и неприятелско око. Тукъ, отъ сутринъ до пладне, всѣки четникъ бѣ заетъ съ своята върна и нераздѣлна другарка — пушката. Имахме поединични, групови и общи обучения; сѣщо и стрелба. При отличнитъ успѣхи на стрелбата, при страшнитъ опустошения, що правѣха динамитътъ и бомбитъ върху дърветата на гората, духътъ на четниците бѣ значително повишенъ. Всѣки четникъ още отъ сега бѣ вече заангажиранъ стотици турци за своитъ патрони.

И като гледахъ настроението на четници и войводи, като слушахъ тѣхнитъ закани, азъ се считахъ за честитъ, че попаднахъ между такива храбrecи, при такива опитни войводи.

Часътъ бѣ 4 следъ обѣдъ, когато Генералъ Цончевъ, придруженъ отъ Петъръ Дървинговъ, Димитъръ Зографовъ, Дончо-войвода и двама четници, пристигна въ нашия станъ и следъ като се осведоми за нашето въоръжение, за нашата пълна готовностъ за бой, даде заповѣдъ за тръгване.

Гарнититъ засвириха сборъ. Сърдцата на всички сега радостно затуптяха. Всѣки тичаше по-скоро да заеме своето мѣсто въ редоветъ на четитъ.

Водени отъ куриери и подвойводи, ние потеглихме на пѣтъ — изъ гѣстата гора. Генералътъ, войводитъ и дошлиитъ изпращачи останаха да се съвещаватъ.

Сега силенъ вѣтръ задуха. Масивни черни облаци вихрено се носятъ надъ насъ и бързо задръстватъ цѣлия небосклонъ. Гората, брулена отъ силния вѣтръ, страшно пищи, реве. Скоро и свѣткавици засвѣткаха, гърмотевици загърмѣха, дъждъ пороенъ почна да се сипе.

При такова лошо време, ние спрѣхме на една малка, стрѣмна полянка, да чакаме Генерала и войводитъ.

— Генералътъ иде! — тихо се разнесе изъ редоветъ на четитъ.

При тая вѣстъ всѣки се попритегна, постѣкми и застана въ строя гордо, напѣто.

А дъждъ пороенъ се сипе; чести сж свѣтковицитъ, а по тия самотни височини страшни сж гърмотевицитъ.

Генералътъ, цѣлъ измокренъ, пристигна веселъ, засмѣнъ; той застана всрѣдъ образувания полукръгъ отъ четитъ и високо поздрави:

— Здравейте, юнаци!

— Да живѣе Генералъ Цончевъ, да живѣе

жемъ, нѣма отвѣрзване — му отговори войводата, сбогувайки се съ него.

Пжтувайки безспирно, цѣла нощъ, презъ блата и ливади, подгонена отъ овчарскитъ кучета изъ турскитъ чифлици, четата стигна на опредѣления пунктъ благополучно и на другата вечеръ прекрачи скатоветъ на дивния Крушовски балканъ.

Стефанъ Аврамовъ.

Македония! Ура-а-а! отвърнахме всички радостно и бодро.

И тоя нашъ юнашки викъ оглуши околността, заглуши и дивия ревъ на гората, която страхотно и буйно шумѣше, ечеше, брулена и измѣчвана отъ мощната сила на природната стихия — вѣтра!

Войводата Атанасъ Тешовалията.

Природата, и тя не искаше да остане безучастна зрителка на нашето тържество. Следъ нашето „ура“ заеча и нейното: изпървомъ засвѣтка, после страшно загърмѣ, заеча и тоя величавъ екъ, ведно съ нашето громко и радостно „ура“, дълго се носи отъ връхъ на връхъ, отъ урва на урва, далече тамъ изъ македонскитъ кървави поля.

Даде се заповѣдъ — да се разгърнатъ и развѣятъ знамената.

Знаменосцитъ излѣзоха напредъ и развѣха знамената. Сега очитъ на всички свѣтѣха отъ радостъ; очитъ на всички сж впити въ тия свети и възвишени символи.

Генералътъ, сияющъ отъ радостъ, съ свойствената нему благодать, сега произнесе кратка, но пълна съ мощенъ духъ речъ за значението на четнишката клетва и за възвишенитъ задачи на четника.

Щомъ свърши речъта, войводитъ дадохъ заповѣдъ:

— Шапки доле!... На колѣне — за клетва!

Клетвата въ Пирин-планина: Предъ клетвеното знаме колѣничатъ: Генералъ Иванъ Цончевъ, Полковникъ Стефанъ Николовъ кореспондентъ на „Дейли Нюзъ“ А. Г. Хейлсъ, кореспондентъ на „Руския Вѣдомости“ Борисъ Тагѣевъ, Капитанъ Христо Саракиновъ, Поручикъ Илия Балтовъ и другаритѣ имъ четници.

И макаръ да бѣ мокра тревата, макаръ по-роенъ дъждъ да валѣше отгоре ни, всички голо-глави, колѣничихме съ пушкитѣ на рамо. Тогава издигнахме дѣсната ржка нагоре, оставихме показалеца и сръдния прѣстъ свободни, свихме останалитѣ три прѣсти и полагагането на клетвата почна.

Генералътъ, самъ колѣничилъ като насъ, заговори, а ние, въ тия самотни, дивни висини, при тържеството на природата, ясно съзнаващи своя дългъ къмъ Родината, гласно приповтаряхме следната клетва:

„Заклевамъ се предъ Бога и предъ свещената паметъ на храбро загиналитѣ герои за свободата на Македония, че азъ доброволно влизамъ въ редо-

ветѣ на доороволцитѣ; ще служа честно и вѣрно и ще изпълнявамъ непрекословно заповѣдитѣ на моитѣ началници. Тая моя клетва запечатвамъ съ цѣлувка на знамето, подъ което се обещавамъ храбро да воювамъ и да загина за свободата на моята мила Татковина — Македония. Аминъ!

Следъ тоя толкова тържественъ и великъ актъ, извършенъ при такъва чудна обстановка, при блѣсъка на свѣткавицитѣ и еката на грѣмотевицитѣ, отъ дивната пѣсень на вѣтъра и гората, Генералътъ стана и цѣлуна знамената. Станахме и ние и всѣки по редъ цѣлуна свещенитѣ символи.

И когато нашата клетва, запечатана съ цѣлувка на знамената, бѣ свършена, когато всѣки бѣ на

Манастирът Свети Наумъ на брѣга на Охридското езеро.

своего мѣсто въ четитѣ, Генералътъ съ кратка речъ пожела на войводи и четници добъръ пѣтъ, добри успѣхи, славни победи и щастливо виждане тамъ — въ свободна Македония.

Най-сетне Генералъ Цончевъ и дошлитѣ съ него изпращащи, всрѣдъ громко „ура“ и хиляди

благопожелания, се разцѣлуваха и сбогуваха съ всѣки четникъ и къмъ 5 часа вечерята, въ стройни редици, начело съ своитѣ войводи, ние радостно потеглихме за мечтанитѣ отъ насъ македонски бойни полета.

Г. Ив. Бѣлевъ.

Едно сражение

Плачковица бѣше тъмна и студена — започна моятъ събеседникъ — тежки мъгли бѣха паднали и ние трѣбваше да пренощуваме въ близкото село, сгушено между стрѣмни и високи ридища. Дългиятъ пѣтъ ни бѣше изморилъ, та почивката ни се явяваше като необходима за другия день. А другиятъ день, новата утринъ, ние не знаехме, какво ни носи. На нѣколко пѣти врагътъ вече дебнѣше стѣпкитѣ ни. Всѣки моментъ го очаквахме. Но за насъ това не бѣше уплаха, а по-скоро едно силно вътрешно желание да се срещнемъ съ него, да премѣримъ силитѣ си. Млади и жизнерадостни, ние искахме да осветимъ пѣтя си съ собствената си кръвъ, да подчертаемъ по единъ решителенъ начинъ своето безстрашие.

И това ни се удаде. Вечерята прекарахме спокойни при близката грижа на нашитѣ братя. Сутринята, обаче, видѣхме селото обградено отъ жандарми. Имаше ли предателство или не — нѣмахме време да мислимъ. Оставаше единъ изходъ — да пробиемъ обрѣча и да изнесемъ сражението. И докато трѣскаво се приготвявахме за това, една жена запѣхтяна ни събщи, че враговетѣ влѣзли

въ селото. Селянитѣ направиха опитъ да ги отклонятъ, като ги поканиха на закуска въ други къщи, но това не спомогна и ние трѣбваше да се откриемъ.

Къщата, където пренощува нашата група, бѣше прицелна точка. Щомъ видѣхме първитѣ шайкачи, открихме огънь. Другаритѣ отъ другитѣ къщи сториха същото. Селото закипѣ. Неприятелътъ се смути и даде грѣбъ. Първиятъ ударъ бѣ сполучливъ. Небиваше да се чака. Излѣзохме всички вѣнъ отъ селото.

Мъглата се бѣ разредила и ясно се виждаха тъмнитѣ фигури изъ нея, които въ безредие отстъпваха. Съобщи ни се, че въ изхода край селото има пусия отъ около шейсетъ човѣка. Напредвахме внимателно. Около насъ непрекъснато чувахме зловещото тракане на автоматичнитѣ пушки. Изплашенъ, врагътъ стреляше напосоки.

Ние се движехме спокойни изъ мъглата. Изкопѣтъ и засадата бѣха близко до насъ. Намѣсто да чакаме нападението, решихме първи да атакуваме. Знаехме, при тоя случай, че победата е полуспечелена. Тогава ние се разредохме и по практикуваната вече и други пѣтъ метода, стегнахме здраво пушкитѣ и съ

Четата на костурския войвода Пандо Сидовъ.

нѣколко бомби разчистихме пѣтя си. При адското буботене на бомбитѣ, четата се измъкна невредима презъ голѣмитѣ облаци димъ, вѣнъ отъ обрѣча. Но опасността не бѣ още минала. Ненадейно въ мъглата, ние се срещнахме лице съ лице съ втория обрѣчъ. Ржкопашниятъ бой бѣ неизбеженъ. Помня тоя моментъ: нѣкакви привидѣния се люшкаха като пияни предъ насъ, надаваха се викове изъ дѣнъ-земя. Мъглата се бѣ сгъстила и всичко предъ насъ губѣше своя земенъ видъ. Сякашъ горе — между самитѣ облаци — ние трѣбваше да начертаемъ своята кървава диря, та самъ Богъ да я види отъ мълчаливитѣ си чертози. Спомнихъ си за другаритѣ, за близкитѣ, родната къща и много, много картини изниза тогава паметъта ми за единъ мигъ. Незнаехъ какво става съ менъ, но чувству-

вахъ една властна сила, която непрестанно ме теглѣше напредъ. После — помня това добре — видѣхъ нѣкаква тъмна маса и отъ нея да се отдѣля единъ шайкачъ, който странно нарастваше въ мъглата и приемаше огромни размѣри. Вдигнахъ пушката съ ножа. Главата ми бучеше... Мигъ. Единъ нечовѣшки ревъ и всичко следъ това утихна.

Втренихъ уморенъ погледъ — мъглата спокойно се вдигаше къмъ близкитѣ върхове. Потърсихъ другаритѣ си — всички бѣха живи. Само единъ бѣ леко раненъ въ крака. Врагътъ не бѣ дочакалъ пълния ни ударъ и при първото ни сблъскване, се бѣ разпилѣлъ въ безреда. Горе, между разкъсанитѣ облаци, слънцето бавно се показваше и ни обсипваше съ свѣтлина. Победата ни бѣ сигурна и пълна. Любенъ Димитровъ

Д в а м а т а

(Споменъ отъ Илинденското въстание въ Костурско)

Сражението бѣше изгубено. Отстъпвающитѣ въ безпорядѣкъ вѣстаници, изморени, гладни и жадни, бавно слизаха по севернитѣ склонове на „Църнь-врѣхъ“, за да заематъ височинитѣ на *Вичъ*. Хвърчащитѣ върху главитѣ имъ турски куршуми не ги тревожеха.

Последни вървѣха двама. Тѣ слизаха по гребена съ наведени глави, догонваха се и пакъ се отминаваха безъ да си продуматъ дума. Нито съскането на турскитѣ куршуми, нито приближаващиятъ ги аскеръ ги тревожеше. Тѣ вървѣха бавно

и бѣха подъ страшното впечатление на току що преживѣното — вѣчната раздѣла съ много свои другари, които оставиха за храна на орлитѣ.

Когато стигнаха надъ селото, на височината „Кулата“, тѣ, инстинктивно, спрѣха и се заобръщаха напредъ и назадъ. Въ главитѣ имъ веднага се изпрѣчи странната картина отъ трагедията, която неминуемо щѣше да се разыграе съ селското население, което още не бѣ успѣло да се изтегли къмъ планината.

— Аскеро е близо и е много. Още малко и

селото, заедно съ хората ще бъдат унищожени — каза единият.

— Изпразването се забавило. Да сторим нещо, докато се отдалечат жените — добави другият. Схванали добре момента, те веднага залегнаха и отправиха своите пушки срещу идещия откъм „Кайнако“ аскер.

Скоро височината се покри с дим. Аскерът спрѣ. Чу се бойна трѣба. Отдѣление аскер се отправи къмъ височината и градъ отъ куршуми се изсипа върху „Кулата“.

Последните минути на единъ македонски революционеръ

Бѣше месецъ мартъ 1903 година — въ нѣд-вечерието на великото македонско въстание.

Съединените чети на Чернопѣевъ, Кондовъ, Мазнейковъ, Самарджиевъ, Дечевъ, Питу Гулевъ и Ванчо Сърбаковъ въ тъмни зори още влѣзоха въ лютъ и неравенъ бой съ многоброенъ турски аскеръ и башибозукъ. Младите, почти деца, четници, между които имаше много ученици и студенти, вече втори пътъ отиваха въ настѣпление, за да си пробиятъ пътъ и да се заловятъ за непристъпните скали на Плачковица.

Непрекъснатите турски залпове изсипваха градъ куршуми върху буйните глави на борците за македонската свобода. Стоящиятъ предъ насъ башибозукъ отъ голѣмото турско село Градецъ бѣ отблъснатъ въ страни; ние успѣхме да скъсаме турския обръчъ и завзехме скалистите ридове надъ село Лѣжки.

Въ пенливите води на Брѣгалница и по ридовете на Голакъ и Плачковица намѣриха своята славна смъртъ най-добрите ни другари. Тукъ погинаха Велко Миковъ отъ гр. Кула, Маринъ Георгиевъ отъ гр. Стара-Загора, юнакътъ Христо Христовъ отъ гр. Калотеръ, отъ фамилията на Ботьовци, ученикътъ Романъ Мишайковъ, потомъкъ отъ прочутата битолска фамилия Мишайковци и много още.

Личеше, че турците правѣха последни усилия, за да ни задържатъ до другия денъ на старите позиции до пристигането имъ на подкрепления отъ Царево-село, Кочани, Щипъ, Радовишъ и Пехчево, затова и боятъ продължаваше да бѣде се така упоритъ и кървавъ.

Нашата чета, като по-малко пострадала, заемаше най-низките позиции надъ село Лѣжки и служеше като ариергардъ на отстъпващите други чети. Вечерята, връщайки се отъ разузнаване на ново заетите позиции, съзрѣхъ подъ една скала да лежи раненъ младъ момъкъ и азъ инстинктивно се затекохъ къмъ него, за да му помогна...

Това бѣше Йорданъ Витошански, студентъ отъ Софийския университетъ, родомъ отъ гр. Щипъ. Наредъ съ него никомъ лежеше убитъ Георги Тасинъ отъ гр. Горна-Джумая. И двамата бивши мои ученици въ гр. Дубница.

Витошански, опрѣнъ на дѣсния си лакътъ върху студената и снѣжна скала, гледаше на кръвта, която течеше изъ раните му. Той като че ли спѣше. Моятъ уплашенъ викъ го събуди. Той повдигна глава, усмихна се и искаше да ми подаде окървавената си рѣка, но тя падна... Той продума полекичка: „Сбѣдна се моето желание, азъ видѣхъ родния си край и умирамъ за него!“

Кръвта продължаваше да тече отъ неговите дълбоки и смъртоносни рани и азъ отъ ужасъ и

Докато аскерътъ заема височината, населението пое стрѣмните склонове на Вичъ, а опразненото село остана да чака своите разрушители.

Не следъ дълго, голѣмъ стълбъ отъ черенъ димъ се понесе къмъ небесата. Цѣлото село бѣ обхванато отъ пламъци.

Така, по чудо, благодарение на мъжеството на двамата, биде спасено отъ позоръ и явна гибель населението на село Черешница на 27. августъ 1903 година.

А. Д.

скръбъ не можахъ поне една ободрителна дума да му кажа.

— Ето, продума той отново, какъ капка по

Боянъ Милчиновъ отъ Прилепъ, роденъ въ 1879 год., убитъ въ с. Никодимъ (Прилепско) въ 1903 година.

капка тече [моята цвѣтуща „младостъ“ и какъ отлита моятъ животъ!... Чувствувамъ, какъ студентѣ кръвта въ жилите ми и какъ се вкоченява тѣлото ми... Още една капка, още една минута — и менъ не ще ме има на тоя свѣтъ!...

— Заблуждаватъ тия, които казватъ, че страшно се умира! Вѣрвай ме, че нѣма по-сладка смъртъ отъ тая за отечеството...

Витошански почваше сѣ повече и повече да губи сили. И азъ, задавенъ отъ сълзи, повдиг-

нах хубавата му руса глава и я сложихъ на колѣнетѣ си, за да му бѣде по-добре. Нашитѣ погледи се срещнаха и той като че ли нѣщо четѣше въ мене. Очитѣ му свѣтнаха.

— Ако оцѣлѣешъ, мини презъ Дупница и предай на нашитѣ сетнитѣ ми поздравя. Кажя

имъ да не скърбятъ!... Азъ съмъ щастливъ!... Е, нали съмъ сега добъръ ученикъ?...

Наведохъ се и цѣлунахъ изпититѣ устни на милия Йорданъ Витошански, но тѣ вече бѣха студени като ледъ...

К. К.

Димитъръ Стояновъ — Житошанецъ

Отврътенъ отъ режима на младитѣ турци, той, макаръ още невръстникъ, напусна презъ 1909 година родния си градъ Крушово и се отправи по нелегаленъ пѣтъ за България, за да влѣзне въ

той успѣ да се изкубие отъ затвора, следъ като лежъ въ него 7 месеци. И се прибра въ родния си градъ.

Кратко време следъ това, той нарамва манлихерата и тоя пѣтъ, вмѣсто да търси връзка съ софийскитѣ революционни водачи, постѣпва направо за четникъ въ Крушовскитѣ чети на Блаже Биринчето и Ставре Митревъ. Съ тѣхъ той се подвизавъ до Балканската война и презъ нея, участвувайки въ всички сражения и терористически акции, които четитѣ предприемаха и изнасяха.

Революционнитѣ борби и войната катурнаха режима на турцитѣ. За негово и общо нещастие, обаче, тоя режимъ биде замѣненъ съ режимитѣ на сърбитѣ и гърцитѣ.

Родината биде отново поробена.

Отврътенъ и отъ тая нова робия, Димитъръ-Житошанецъ се обявява и противъ нея и ние го виждаме пакъ въ четнишка носия. Тоя пѣтъ съ четата на Михаилъ Мукевъ той се хвърля отново въ вихъра на революционната борба и се бори цѣли три години — до обявяването на Свѣтовната война. Въ Битолско и Крушовско той и другаритѣ му бѣха посрещачи и челни отряди на българскитѣ войски при молниеносното имъ настѣпление къмъ крайнитѣ западни граници на Македония.

Презъ септемврий 1918 година, когато, по силата на обстоятелствата, българскитѣ войски отстъпиха, съ тѣхъ заедно отстъпи и той.

И се прибра въ България на почивка.

Почивката му не бѣ продължителна.

Когато Тодоръ Александровъ възобнови Вжтрешната македонска революционна организация, единъ отъ първитѣ хора, които се явиха на неговия зовъ за новата борба, бѣше и той. Ту съ Тодора, ту съ четитѣ на Мишо Недѣлковъ, Атанасъ Калчевъ и Янко Влаха, той отново почна да шаря по поробената Родина. Вече изморенъ, изтощенъ и измѣненъ отъ бурния си животъ и отъ още побурната си дейность, той се прибра зле боленъ въ София и почина въ Софийската болница презъ месецъ юлий 1927 година.

Така свърши своя земенъ животъ храбриятъ и достоенъ синъ на Македония, Димитъръ Стояновъ — Житошанецъ.

За него въ македонската революционна история ще бѣде отредено прилично мѣсто.

връзка съ революционнитѣ водачи и да се отдаде въ служба на революционното дѣло. По пѣтя, обаче, той биде заловенъ, недалечъ отъ Куманово, отъ органитѣ на турската власт и повърнатъ обратно въ Битоля — вързанъ и пеша. Тамъ той е билъ сѣденъ, осѣденъ на тригодишенъ затворъ и хвърленъ въ *катилхането* на тамошния затворъ.

Благодарение на рушвета, който и при режима на младитѣ турци бѣше еднакво всевластенъ, както и при режима на тѣхнитѣ предшественици,

Икономъ Никола Ангеловъ

Въ хубавата Разложка котловина, въ политѣ на Пирина, се намира гр. Разлогъ (Мехомия). На 15-и юлий 1838 год. е роденъ въ този градъ Икономъ Никола Ангеловъ, известенъ между разложкото население подъ името „Дѣдо Икономъ“. Свършилъ въ гр. Разлогъ на времето си килийното училище, той съ своя благъ характеръ и трудолюбие привлечълъ вниманието на населението и още въ ранна възраст, по желание на населението, приема

свещеническия санъ и се посвещава на черковно-училищна дейность. Това е било и неговото желание. Ето защо, отваря му се широко поле за обществена дейность, просвѣтна и църковна. Любопытеленъ до голѣма степенъ, заедно съ други видни граждани подема грижитѣ за напредъката на черковно-училищното дѣло въ града и околията.

Още преди освобождението на България, въ 1876 год., той влиза въ споразумение съ револю-

ционеритѣ отъ Панагюрския и Татаръ-Пазарджишкiя комитети и задружно съ своитѣ съмишленици отъ гражданитѣ и такива отъ околията, се заеха да подготвятъ Разлога за борба срещу турската властъ. Подозренъ отъ турскитѣ власти, бѣ арестуванъ заедно съ други още 20—30 души побудени учители, свещеници и първенци отъ околията и закаранъ презъ Неврокопъ за Сѣрѣ, гдето претърпѣха голѣми изтезания отъ турскитѣ власти до деня, когато се даде амнистия на политическитѣ престѣпници и отново се завърна между обичното си паство. Недоволенъ отъ килийното училище, заедно съ други побудени граждани успѣ да замѣни килийното обучение съ по-модерното. Настѣпва голѣмо оживление и интересъ между гражданитѣ. Повдига се въпросътъ за съграждане на ново училище при „Вакѣво“, — въ центъра на града и той се поставя начело на това благородно начинание. Съ помощта на гражданитѣ, които съ своитѣ дарения въ пари, камѣни, греди, дъски и пр., съграждатъ хубавото училищно здание въ центъра на града, което бѣ и е гордостъ на Разложани. Въ това училище дохождаха да се учатъ и момчета отъ цѣлата околия. Презъ 1894 година, Н. Високопреосвещенство Неврокопскитѣ бѣлгарски митрополитѣ Иларионѣ, високо ценейки неговитѣ заслуги къмъ черковно-училищното дѣло, произведе го въ сана „Икономѣ“ и го назначи за Архирейски намѣстникъ въ цѣлата Разложка котловина. Съ това се даде възможностъ на любознателния Дѣдо Икономѣ Никола Ангеловѣ да развие още по-голѣма просвѣтна черковно-училищна дейностъ. Не остави нито едно село да не посети, за да даде своитѣ ценни съвети за напредѣка на черквата и училището, или пъкъ за утешение на многострадалното му паство. Навсѣкѣже и всѣкога той бѣ въ най-близки връзки съ учителитѣ, които подпомагаше и защищаваше, гдето трѣбваше.

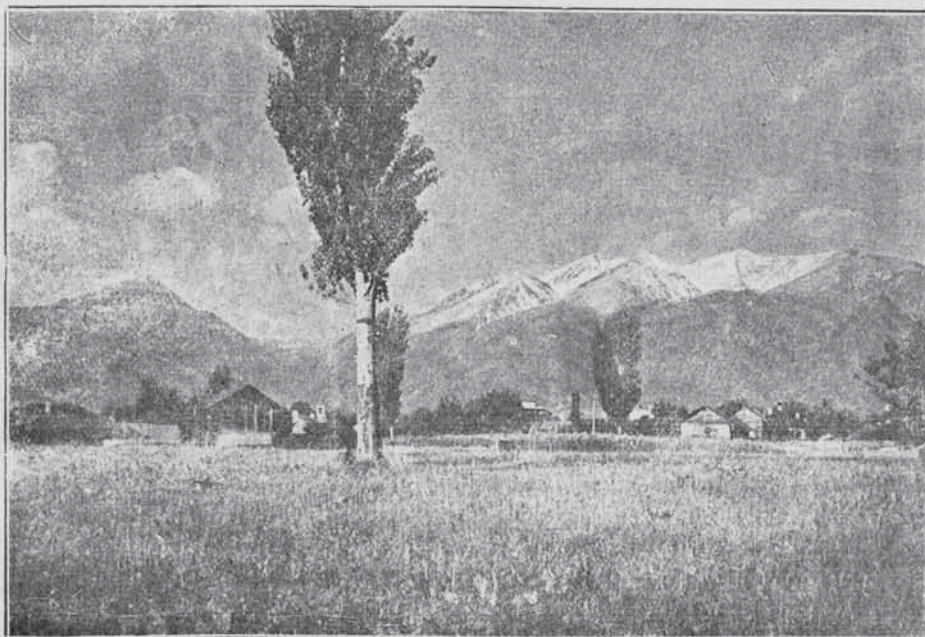
По това време се започна и революционната дейностъ въ Разлога. Той не бѣ далечъ и отъ нея. Влѣзе въ Организацията и винаги предъ турскитѣ власти бѣ готовъ да се самопожертвува, само и само да защити паството си предъ сѣшитѣ власти.

Неведнѣжъ е претърпѣвалъ унижения и обиди, но всичко понасялъ съ голѣмъ стоицизмъ и търпение, като имаше предъ видъ общото благо. Госто-

РУССКА
П. АНДОНОВСКИ
СЪБЛИОТЕКА

приеменъ, неговата къща бѣ винаги отворена, както, за революционеритѣ, така и за всички, които се нуждаеха отъ неговитѣ съвети. Презъ 1903 год., въ време на Разложкото въстание, всрѣдъ пламъцитѣ на горящи я гр. Разлогъ (Мехомия), той съ рискъ на живота си се движеше между гражданството, утешаваше го, помагаше му и застъпваше се предъ турскитѣ власти за арестуванитѣ, или пъкъ прибираше всрѣдъ разрушенията на пожара убититѣ и съ тѣга на сърдцето си грижеше се за тѣхното погребение. Съ това още повече привлече вниманието на любимото си паство. Презъ 1910 г. по негова инициатива се тури основниятъ камѣкъ на новостроящата се черква въ града. Не бѣ далечъ и отъ благотворителностъ. Винаги готовъ да подкрепи нуждающитѣ се, или пъкъ да насърчи нѣкое обществено дѣло, той самъ даряваше и служеше за примѣръ на благотворителностъ. Презъ 1912 год., въ време на Балканската война, турскитѣ власти взеха въ залогъ около 150 души селяни и граждани, между които и той бѣ въ залога, но не изгуби

Вълшебенъ пейзажъ въ низинитѣ на Пиринъ-планина.

обладанието на духа си и презъ всичкото време насърдчаваше затворенитъ и имъ рисуваше свѣтлото бждеще на родния край. Отново бѣ свидетелъ на голѣмото нещастие на града при навлизането на българскитъ войски, когато отново градътъ бѣ обвзетъ отъ пламъци при напускане на турското население отъ града, но той доживѣ съблжимия моментъ да види освободенъ родния кѣтъ и присъединенъ къмъ братска България. На 20-и октомврий 1917 год. той се помина, като остави между гражданството и цѣлата околия единъ незаличимъ споменъ, като единъ истински и любимъ църко-

венъ пастиръ и деецъ въ просвѣтата на Разлога. Дейността на Икономъ Н. Ангеловъ може да се характеризира така:

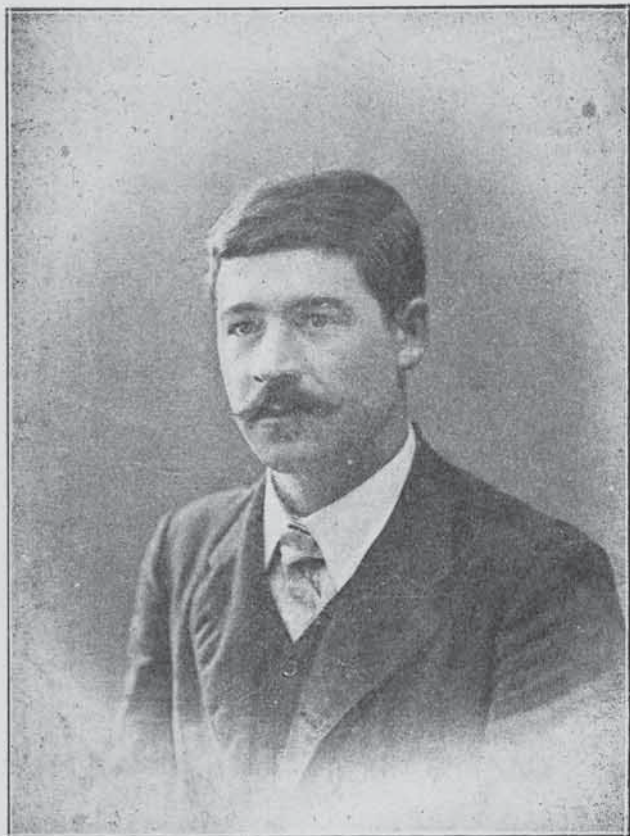
- 1) За напредѣка на черковно-училищното дѣло;
- 2) Живо участие въ Революционната организационна дейность и
- 3) Подпомагане на всички нуждающи се съ своята скромна благотворителность.

Нека, проче, неговиятъ животъ служи за примѣръ и назидание на бждещитъ поколения. Миръ на праха на незабравимия пастиръ, дѣдо Икономъ Никола Ангеловъ.

Л. Т.

Манушъ Георгиевъ

Къмъ галерията струмишки революционери, наредъ съ Джемо Самарджиевъ и равенъ нему по дѣла, ще трѣбва да причислимъ и Манушъ Геор-

гиевъ. За него, както и за плеадата македонски дейци, революционното движение не бѣше арена на кърваво състезание, а дългъ спрѣмо печалната участъ на едно угнетено племе, издѣнка на което бѣше той. Не отъ любовъ къмъ изкуството се хвърли той въ кървавия танецъ на революцията, а по дълбокъ инстинктъ на беззаветно отдаденъ синъ въ служба на своя народъ; по дълбоко вътрешно убеждение въ неизбежността на революционната борба за извоюване на по-добри дни.

Още като ученикъ въ Струмишката прогимназия той бива въведенъ въ дверитъ на нашата вѣра, която млади апостоли бѣха трѣгнали да проповѣдватъ по градове и села. Съ всичкия си жаръ и младежко увлечение, той се отдаде въ служба ней и вѣрно ѝ служи до последнитъ си дни.

Заминалъ, следъ свършване на прогимназията за Сѣръ, за да продължи образованието си въ тамошното педагогическо училище, той веднага застава начело на ученическия революционенъ кружокъ. Единъ бунтъ противъ директора на училището става причина да бжде изключенъ и хвърленъ въ вихъра на борбата — изпърво като легаленъ ръководителъ въ родния си край, а по-после като войвода на Струмишката и Петричка околии.

Бомбардирането на Отоманската банка въ Солунъ го принуждава да напусне легалната борба и да поеме горскитъ пѣтища. Даровитъ ораторъ, той обайваше населението съ своето непринудено слово. Всѣка негова дума падаше като балсамъ въ наболѣлата народна душа. По цѣли часове тия простички селяни слушаха захласнати опасното слово на своя учителъ. По цѣли часове той говорѣше, убеждаваше, ободряваше и отъ кротки и покорни раи той създаваше борци. Съ своитъ високи организаторски дарби, той успѣ въ продължение на две години да тури въ редъ организационнитъ дѣла на Петричката околия, разюздана до тогава отъ организационни ежби.

Избранъ презъ 1907 год. за помощникъ на Струмишкия окръженъ войвода, Манушъ бѣ повижанъ въ Петричко на следующата година да изглади възникналитъ недоразумения между районния войвода и мѣстния комитетъ въ гр. Петричъ. Съ своята чета и членоветъ на комитета той заминава за село Рибница, дето щѣха да се разгледатъ спорветъ. Зорко шпионско око, обаче, ги предава и многоброенъ аскеръ обсажда отъ всѣкъде селото. Манушъ се оттегля съ хората си въ мѣстността „Тройка“, дето призори биватъ открити и се почва неравенъ продължителенъ бой, въ който всички, на брой 23 души, слагатъ юнашки коститъ си за свободата на Македония.

И днесъ, когато пѣтници помине оттамъ, вижда да стѣрчатъ полуизгнили дървени кръстове, напомнящи за бурята, разразила се тамъ преди 20 години и за крилатитъ мечти на единъ младъ войвода.

П. Чернопѣевъ

Василь Поповъ

(Споменъ)

Мили спомени възбужда епохата преди революцията — 1903 год., когато цѣлото българско племе бѣше обладано отъ единъ идеалъ — освобождението на Македония. Свободна България бѣше организирана съ дружества, въ които взимаха участие мало и голѣмо, а въ робска Македония и Одринско семето, революционното семе,

бъше посѣто въ дълбочинитѣ на сърдцето и съзнанието на старо и младо, което носѣше името българинъ.

Епоха идеална, епоха дивна, на която бждещиятъ историкъ ще се диви, бждещитѣ поети ще намѣрятъ неизчерпаемо вдъхновение за своитѣ

най-храбритѣ, загина съ пълното съзнание, че изпълни най-върховния дългъ къмъ своя родъ.

Другарю мой! Приеми моя поклонъ, приеми и почитѣта на цѣла унижена, оскърбена и окървавена Македония...

Александъръ Кипровъ.

Кузо Т. Стефовъ

Роденъ въ прочутото с. Загоричени (Костурско) презъ 1875 год., въ време на най-силната борба за майчинъ езикъ, той израстна и се кали въ нея още отъ детинство.

Образованието си започна въ родното си село, продължи го въ Цариградъ и го завърши въ Солунъ. Следъ Солунъ, Кузо нарамва тежкия кръстъ на учителството и се отдава на служение народу и отечество, които той, преди всичко, обичаше.

Тѣсни се оказаха училищнитѣ стени за Кузо. Денонощно той кръстосваше селата, за да ги учи и подготвя за скорошна отплата съ вѣковния тиранинъ.

Следъ като организира убийството на нѣколко бегове, презъ пролѣтѣта на 1901 год., Кузо попада въ затвора. Смѣлъ до неимоверностъ, презъ есенъта сжщата година, при прекарването му отъ Костуръ

пѣсни, бждещитѣ романисти ще се чудятъ, кой герой да избератъ, а гредущитѣ поколѣния ще се гордѣятъ съ насъ — тѣхнитѣ дѣди, които нищо друго не ги е увличало освенъ високиятъ идеалъ—свободата...

Когато единъ революционеръ загинѣше, нѣмаше скърбъ въ семейството, а гордостъ въ цѣлия родъ и ублажаване на майката и бащата, че сж родили достойно чедо...

Ако вие познавахте милата, очарователната, пленителната фигура на Василь Поповъ, ще избликне въ душата ви едно тежко огорчение, че това ангелско създание е паднало отъ куршумитѣ на варвари.

И само той ли бѣше!...

Боже, Боже!... Като си прероя паметѣта и видя оная легионъ отъ млади идеалисти, които паднаха за свободата на нашата земя, съ гордостъ се питамъ: кой народъ въ свѣта е далъ повече жертви за своето бждеще... Кой народъ е билъ преизпълненъ съ повече национално съзнание...

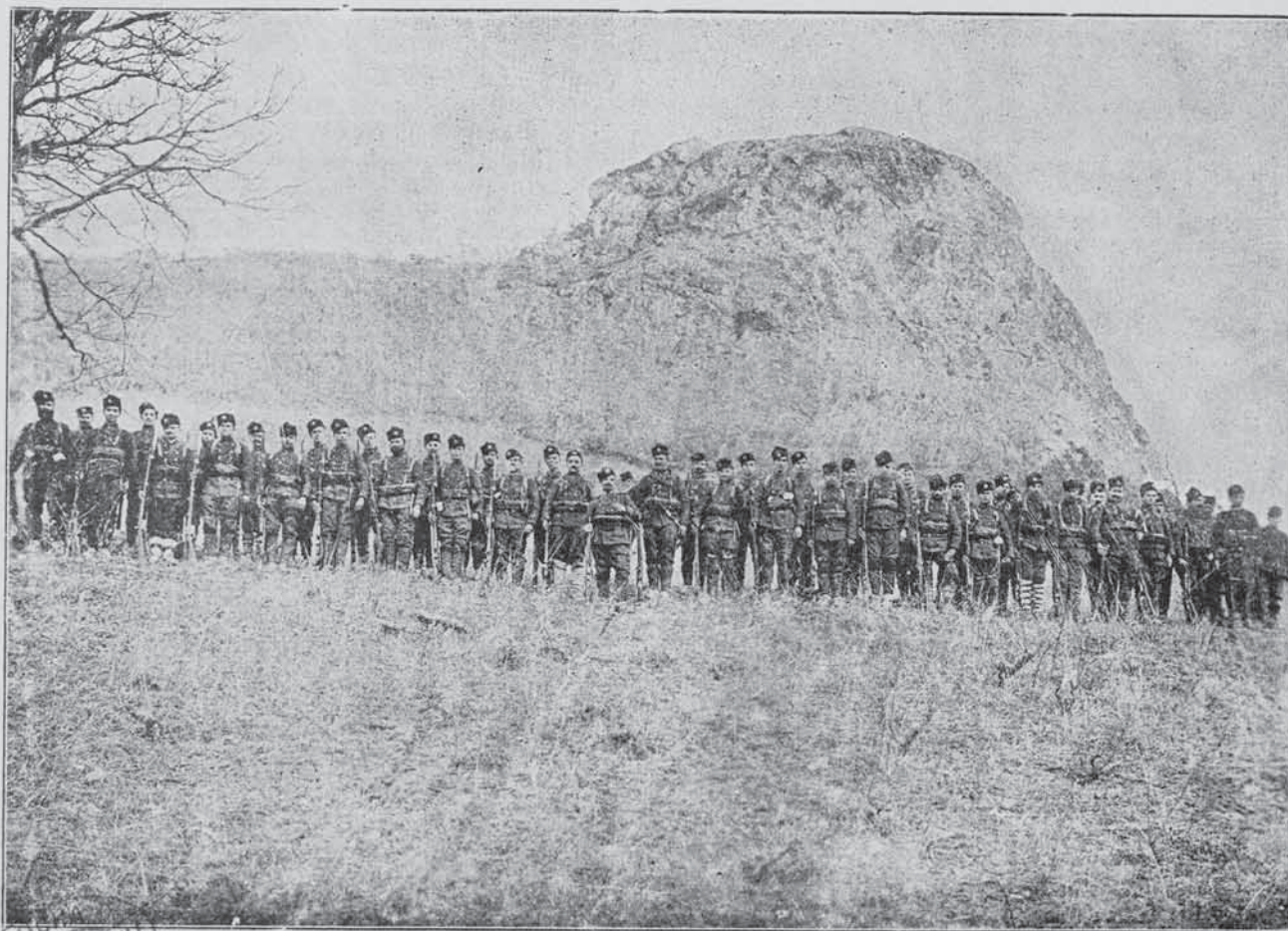
Да бихте могли да видите благитѣ очи и сладката усмивка на Василь Поповъ, не бихте за мигъ предположили, че въ това моминско създание тупавско сърдце и се бунтува въ него душа на легендаренъ герой...

Загина той при с. Баница, недалечъ отъ хубавото Островско езеро, загина като най-храбъръ измежду

за Корча, кждето трѣбваше да бжде сжденъ, той избѣга отъ придружаващитѣ го стражари.

Следъ този смѣлъ подвигъ, Кузо е вече младъ войвода. Той направлява и подготвя революционното дѣло.

Четата на войводата Кольо Лефтеровъ презъ 1905 година.

Не бѣ писано на Костурско по-дълго да се бие на своя младъ, енергиченъ и интелигентенъ войвода, Кузо Стефовъ.

На 18 февруарий 1902 год., на пѣтъ отъ село Кондороби за с. Шестеово, минавайки покрай с. Сетомата, Кузовата чета бива забелязана отъ сетомскитѣ турци, които веднага съобщаватъ на властѣта въ Костуръ и още сѣщата вечеръ тя бива обградена.

При вѣстѣта за обграждането на четата, Кузо я повежда и, придруженъ отъ младия четникъ Малкото Наке, прѣвъ прави опитъ за пробиване на кордона.

Първитѣ вражески куршуми пронизватъ и двамата — Накето пада на мѣсто, а Кузо, смъртно раненъ, връща се въ квартирата на своята годеница,

учителката Василка Иванова, и туря край на своя буренъ и многообещающъ животъ.

Гордата Василка, нежелайки да преживѣе своя скѣпъ годеникъ и да понесе гавритѣ на турцитѣ, последва неговия примѣръ и съ единъ куршумъ тури край на своя животъ.

Въ суматохата, настѣпила между турцитѣ, останалитѣ четници начело съ войводата Атанасъ Петровъ пробиха кордона и излѣзнаха невредими.

На втория день главитѣ на Кузо и Накето бѣха изложени въ конака на Костуръ.

Така свърши начинающиятъ и многообещающъ младъ войвода, Кузо Стефовъ.

И днесъ народътъ му пѣе пѣсень, като на юнакъ.

А Дамяновъ.

Седмиятъ редовенъ годишенъ конгресъ на Македонскитѣ благотворителни братства въ България

На 20 януарий отъ настоящата 1929 година, на Ивановденъ, се откри въ София седмиятъ годишенъ конгресъ на македонскитѣ благотворителни братства въ България. Въ него бѣха представени 180 братства съ около 480 делегати. Присѣствието на толкова много делегати и на много повече гости, дошли отъ всички краища на България, свидетелствува за повишения интересъ, който македонската емиграция проявява къмъ сѣдбата на поробената Родина.

Макаръ и свиканъ при смѣтно време, конгресътъ завърши своята работа безъ инциденти, при пълно единодушие и единомислие. И затова решенията, които той взе, и резолюциитѣ, които той гласува, добиватъ особена важность. Тѣ ще донесатъ нови и още по-голѣми постижения за Освободителното ни дѣло.

Конгресътъ заседава 4 дни и се закри на 23 Януарий. Въ последното си заседание той избра следнитѣ лица за членове на Националния комитетъ: Д-ръ Константинъ Д. Станишевъ отъ гр. Кукушъ, Лазаръ Киселинчевъ отъ с. Косинецъ (Костурско), Евтимъ Спространовъ и Георги Якимовъ отъ Охридъ, Георги Кондовъ отъ Прилепъ, Никола Габровски отъ Крушово, Велко Думевъ отъ Воденъ, Василь Ив. Василевъ и Манолъ Димитровъ отъ с. Емборе (Кайлярско), Иванъ Хаджовъ отъ Струга, Борисъ Антоновъ отъ Крива-Паланка и Станимиръ Топуковъ отъ Кратово.

Тѣ всички, безъ последнитѣ двама, влизаха въ състава на досегашния Националенъ комитетъ.

За председател на комитета е преизбранъ Д-ръ Константинъ Д. Станишевъ.

Седмият редовен годишен конгрес на македонски емигрантски организации в България до борците и приятелите на Македония

Седмият редовен годишен конгрес на македонски емигрантски организации в България счита за свой върховен дълг да отправи братски си поздрави и акламации към поробеното население в Македония, което, макар и подложено на режима на подтисничество и на денационализация, продължава великото дело на освобождение и национално самозапазване. Конгресът се покланя смирено пред светлата памет на всички знайни и незнайни покойници, които погълна освободителната борба на робска Македония. Той подчертава своите възторжени симпатии и приветствия сърдечно несправедливо осъдените и жестоко малтретираните студенти в Скопие, както и всички останали невинни жертви, които гният в неприятелските затвори.

Конгресът поздравява най-горещо борците в поробена Македония, като им пожелава сплотеност, братско единодушие и успех в народното ни дело.

Същит чувства на братска сърдечност конгресът изказва към всички македонски организации и институти в България, Америка и в останалите части на света, които работят неуморно за осъществяване на народните ни идеали.

Конгресът си спомнува с особена признателност благородната подкрепа на всички чужденци, които, водими изключително от чувството на справедливост и високо човешколюбие, се застъпват благородно, за да се гарантират на македонското население елементарните му културни, национални и човешки права, които са предвидени в договорите за мир и които са отказани жестоко за нашите сънародници в Македония от сръбското и гръцко правителства. Представителите на организираната македонска емиграция в България хранят искрена надежда, вземайки предвид чувството на хуманост и миролюбие, от което са се ръководили благородните приятели на македонската кауза, че оказваната от тях досегашна подкрепа на македонската правда ще продължи и в бъдеще, за да се създадат условия за трайно разбирателство между балканските народи и за осигуряване на общия мир в Европа.

Цена 15 лева